

Materyal Tasarım? Öz Yeterlik ?nanc? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Materyal Tasarım? Öz Yeterlik ?nanc? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25867>

Özet

Materyal Tasarlama Öz yeterlik Ölçeği (MDÖYÖ), bireylerin eğitim materyali tasarlama süreçlerine yönelik yeterlik algılarını ölçmek amacıyla 2015 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 3 boyutta toplanan toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğu (Cronbach-Alfa = 0,92) ve doğruluk Faktör Analizi (DFA) sonuçlarının modelin iyi uyum sağladığını gösterdiği tespit edilmiştir. Bu ölçek, özellikle öğretmen adaylarının ve eğitimcilerin materyal geliştirme becerilerine olan inançlarını değerlendirmede kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Materyal Tasarlama, Öz Yeterlik Ölçeği, Geliştirme Ölçeği, Eğitim Teknolojileri, Psikometri, Likert Ölçeği, Geçerlik.

Yazarlar

Ebru Bakaç, Rıfat Özen

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmen adaylarının veya eğitim alanında çalışan profesyonellerin, öğrenme-öğretme süreçlerini destekleyici nitelikteki materyalleri tasarlama, geliştirme ve uygulama becerilerine dair sahip oldukları öznel yeterlik inançlarını geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu inançların ölçülmesi, eğitim programlarının ve materyal geliştirme derslerinin etkinliğini değerlendirmek açısından büyük önem taşımaktadır.

Materyal Tasarlama Öz yeterlik Ölçeği, materyal geliştirme alanındaki bireysel farklılıklar ortaya koyarak, düşük öz yeterlik algısına sahip olan kişilere yönelik hedefli müdahalelerin planlanmasına olanak sağlamaktadır. Ölçek, eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalarda materyal geliştirme becerisi ile ilgili değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için güçlü bir araç sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın sosyal bilişsel kuramına dayanan **öz yeterlik** kavramını, spesifik olarak eğitim materyali tasarlama bağlamında ölçmektedir. Öz yeterlik, bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair kişisel yargıdır. Bu bağlamda, ölçek materyal tasarlama farklı amaçlarına (planlama, uygulama ve değerlendirme) yönelik inançları kapsayan 3 boyutlu bir yapı sergilemektedir.

Ölçek maddeleri, kullanıc?lar?n görsel, i?itsel ve etkile?imli materyalleri uygun pedagojik ilkeler do?rultusunda hazırlama yeteneklerine olan güvenlerini sorgulamaktadır. Yapı, bireyin sadece teknik bilgiye sahip olmasının değil, aynı zamanda bu bilgiyi etkili materyaller yaratmak için kullanma becerisine duyduğu inancı da kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yapı geçerli?i, Do?rulamayı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonuçları, önerilen 3 faktörlü modelin veri ile mükemmel bir uyum sergilediğini göstermiştir. Elde edilen uyum indeksi değerleri aşağıda özetlenmiştir:

RMSEA (Yaklaşık Hata Karekök Ortalaması): .061

NFI (Normlu Uyum ?ndeksi): .95

NNFI (Normsuz Uyum ?ndeksi): .95

CFI (Karşılaştırmalı Uyum ?ndeksi): .95

IFI (Artmış Uyum ?ndeksi): .90

RFI (Görelî Uyum ?ndeksi): .93

RMR (Karekök Kalıntı Ortalaması): .052

GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): .90

AGFI (Düzeltilmiş ?yilik Uyum ?ndeksi): .93

Bu değerler (özellikle RMSEA'nın .08'in altında ve CFI, NFI gibi indekslerin .90'ın üzerinde olması), modelin teorik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini ve yüksek düzeyde yapı geçerli?ine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Materyal Tasarım? Öz Yeterlik ?nanc? Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i, yaygın olarak kullanılan Cronbach-Alfa katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, ölçe?in genel Cronbach-Alfa güvenilirlik katsayısı **0,92** olarak hesaplanmıştır.

Bu yüksek katsayı (0.90 ve üzeri), ölçek maddelerinin birbirleriyle güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu ve aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu bulgu, ölçe?in araştırma ortamlarında güvenle kullanılabilmesini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, açılmayı faktör analizi (AFA) süreçlerini takiben Do?rulamayı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. Ölçek, teorik ve istatistiksel olarak desteklenen **3 boyut** ve toplam **25 maddeden** oluşmaktadır.

DFA sonuçlar?, maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdi?ini ve faktörler aras? korelasyonlar?n anlaml? oldu?unu göstermi?tir. Bu faktör yap?s?, materyal tasarım? öz yeterli?inin tekil bir yap?dan ziyade, farklı yeterlik alanlar?n? kapsayan çok boyutlu bir yap? oldu?unu desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz yeterlik alg?s?n? ölçen tutum ölçe?i)

Format: 3 boyut ve 25 maddeden olu?an kendi kendine raporlama ölçe?i.

Kullan?labilir Dil: Türkçe

Hedef Kitle: E?itim fakültesi ö?rencileri (özellikle ö?retmen adaylar?) ve e?itimciler.

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ö?retmenlik mesle?ine haz?rlanan veya aktif olarak e?itim materyali tasarlayan bireyler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilmi?tir (1= hiç kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Materyal Geli?tirme, E?itim Bilimleri, Yap?s?sal E?itlik Modellemesi, RMSEA, Cronbach-Alfa, Faktör Yap?s?, Ö?retmen Adaylar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: ebruli_2239@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma adresi kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme bilgileri hakk?nda do?rudan sorumlu yazar Ebru Bakaç ile e-posta yoluyla

ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. Ölçek, akademik ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere geli?tirilmi?tir.

Materyal Tasarım? Öz Yeterlik ?nanc? Ölçe?i'nin orijinal yay?n makalesine ve detayl? sonuçlar?na a?a??daki linkten ula??labilir: j-humansciences.com. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF dosyas? da mevcuttur: materyal-tasarimi-oz-yeterlik-inanci-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bakaç, E. ve Özen, R. (2015). Materyal tasarım? öz-yeterlik inanc? ölçe?i: geçerlik ve güvenirlik çal??ması. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 461-476. DOI: <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v12i2.3341>

Materyal Tasarım? Öz Yeterlik ?nanc? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak metin içerisinde yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen kaynak makaleye ba?vurunuz. Ölçek, 3 boyutta toplanan 25 maddeden oluşmaktadır.